

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/61/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8811210424
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8811210424.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. JUDr. Daniely Babinovej a Mgr. Miloša Koleka v právnej veci žalobcu Home Credit Slovakia, a.s., Teplická 147, Piešťany proti žalovanej V. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. č. X, zastúpenej E. Y., nar. XX.X.XXXX, bytom R.. E. XX, Y. X. V., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej Združenia na ochranu finančného spotrebiteľa OFS, Petzwalova 12, Nitra, zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom vo Svidníku, ul. Sov. hrdinov 66, o zaplatenie 2.769,72 Eur s prísl., a o protižalobe žalovanej z 27.5.2012, o odvolaní vedľajšieho účastníka proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou z 23.7.2012, č. k. 11C/253/2011-100 takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené.

Zrušuje rozsudok vo výroku o zamietnutí protižaloby v prevyšujúcej časti a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.594,90 Eur s úrokom z omeškania vo výške 0,024 % denne od 26.5.2009 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

Určil, že zmluvná podmienka uvedená v úverových zmluvných podmienkach spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s., platných ku dňu 29.9.2008 v hlave VI. § 6, v hlave XIV. § 3, v hlave XIV. § 4 a v hlave XIV. § 19, sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Určil, že o trovách konania bude rozhodnuté samostatným uznesením do 30 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku.

V dôvodoch rozsudku súd prvého stupňa uviedol, že bolo zistené, že medzi žalobcom a žalovanou bola uzatvorená zmluva o spotrebiteľskom úvere, teda spotrebiteľská zmluva v zmysle § 52 a nasl., Občianskeho zákonníka. Ustálil, že námietka premičania uplatnená zo strany vedľajšieho účastníka opodstatnená vo veci nie je. Zdôraznil, že k zosplatneniu celého úveru došlo 25.5.2009, dňom nasledujúcim po tomto dni vznikol žalobcovi nárok na zaplatenie dlžnej sumy z poskytnutého úveru, zároveň začala plynúť trojročná premičacia doba a žaloba zo strany žalobcu bola podaná 15.11.2011. Úver bol poskytnutý žalovanej vo výške 1.825,67 Eur, žalovaná sa zaviazala ho splácať v 84 splátkach po 35,92 Eur mesačne a žalovaná v prospech žalobcu uhradila celkovo sumu 336,69 Eur. Súd prvého stupňa zdôraznil, že takto uhradené finančné prostriedky je potrebné zaúčtovať v prospech splatenia istiny. Zdôraznil, že zmluvné dojednania v § 8 hlavy V. umožňovalo žalobcovi použiť splátku aj na iný účel ako na splatenie istiny, a to bez ohľadu na vôľu druhej zmluvnej strany, ktorá nemala možnosť túto zmluvnú podmienku ovplyvniť a toto sa aj v predmetnej veci stalo. Uviedol, že ide v tomto smere o

nevyváženosť vzťahu medzi veriteľom a dlžníkom v otázke plnenia dlhu zo strany spotrebiteľa, vzťah sa v otázke plnenia stáva pre spotrebiteľa netransparentným a konanie dodávateľa v niektorých prípadoch až nepredvídateľným. Spotrebiteľ pritom má záujem predovšetkým na prednostnom plnení istiny. Túto zmluvnú podmienku vyhodnotil ako takú, ktorá je na škodu spotrebiteľa a neprihliadal na ňu. Zdôraznil ďalej, že dohoda o výške úrokov vo vzťahu medzi účastníkmi konania je absolútne neplatná, keď medzi zmluvnými stranami bola dohodnutá ročná úroková sadzba 18,61 %. Z internetovej stránky NBS súd prvého stupňa preveroval úrokové miery podobného úveru v bankách a zistil, že pri spotrebiteľskom úvere so splatnosťou nad 5 rokov v danom období úrok predstavoval 8,86 % ročne. S ohľadom na neplatnosť dohodnutých úrokov súd prvého stupňa ako primerané určil úroky v spomínanej výške 8,86 % ročne. Dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov pritom majú patriť žalobcovi len do splatnosti dlhu. Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania. Žalovaná teda vzhľadom na uvedené mala žalobcovi zaplatiť celkovo sumu 1.931,59 Eur, ktorá pozostáva z istiny úveru 1.825,67 Eur a úroku z úveru ku dňu zosplatenia vo výške 105,92 Eur. Bolo zistené, že žalovaná plnila v prospech žalobcu 336,69 Eur, túto sumu je potrebné započítať, v dôsledku čoho je povinná zaplatiť žalovanú ešte 1.594,90 Eur. Zvyšok pohľadávky žalobcu vzhľadom na uvedené považoval súd prvého stupňa za neopodstatnený a pokiaľ ide o príslušenstvo pohľadávky zistil, že výška úrokov z omeškania ku dňu 26.5.2009 bola 9 % ročne (8 % + 1 %), ale žalobca si uplatnil úrok z omeškania 0,024 % denne z dlžnej sumy, čo ročne predstavuje 8,76 %, a preto priznal žalobcovi tento ním žiadaný nižší úrok z omeškania.

Nakoľko súd prvého stupňa dospel k záveru, že takto dojednané zmluvné podmienky spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov konania, a to na úkor žalovanej ako spotrebiteľa, určil ako neprijateľné zmluvné podmienky uvedené v úverových zmluvných podmienkach spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s., platných 29.9.2008, a to v hlave VI. § 6, v hlave XIV. § 3 a 4. Pokiaľ ide o podanú protižalobu zo strany žalovanej ustálil, že opodstatnená je protižaloba pokiaľ ide o vyslovenie neprijateľných zmluvných podmienok obsiahnutých aj v hlave XIV. v § 19. Ide o zmluvnú podmienku týkajúcu sa platnosti rozhodcovskej doložky. Pokiaľ ide o určenie ďalších zmluvných podmienok za neprijateľné, tak ako boli špecifikované v podanej protižalobe, dospel k záveru, že tieto zmluvné podmienky vzhľadom na ich následky a predovšetkým na možnosť ich praktického uplatnenia a závislosť ich uplatnenia zo strany žalobcu na celkovom konaní a prístupe žalovanej nie sú spôsobilé privodiť žalovanej ujmu takej intenzity a rozsahu, že by to malo za následok vznik vážnej nerovnováhy medzi právami a povinnosťami účastníkov zmluvného vzťahu. Úverová zmluva bola žalovanej zaslaná poštou, bolo na jej uvážení, či takýto návrh prijme alebo nie. Mala dostatočný časový priestor na preštudovanie zmluvy, zmluvu nepodpisala v tiesni ani pod nátlakom, išlo o jej slobodné rozhodnutie. Zo strany žalobcu okrem tohto konania neboli voči žalovanej realizované žiadne úkony, ktoré by mohli nepriaznivo zasiahnuť do jej práv a oprávnených záujmov, ktoré by jej spôsobili nejakú ujmu, nedošlo ani k vzniku hrozby takejto ujmy, nevznikol ani nárok na priznanie primeraného zadosťučinenia. Súd prvého stupňa určil, že o trovách konania rozhodne podľa § 151 ods. 3 O.s.p..

Proti tomuto rozsudku, a to proti výrokom, ktorým bolo žalobe vyhovené, a ktorým bola protižaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie vedľajší účastník vystupujúci na strane žalovanej. Navrhuje mediáciu a zmierenie. Na protižalobe trvá a navrhuje zmeniť výrok o zamietnutí protižalobe a tejto vyhovieť v celom rozsahu. Poukazuje v tomto smere na zdôvodnenie nároku tak, ako je to uvedené v protižalobe uplatnenej zo strany žalovanej v priebehu tohto konania. Súd len všeobecne skonštatoval voči všetkým zmluvným podmienkam, že obstoja a v tomto vidí nepreskúmateľnosť tohto výroku rozsudku. Rozsudok o čiastočnom vyhovení žalobe navrhuje zmeniť a zamietnuť, lebo odporuje dobrým mravom taký výkon práva, aký prezentuje žalobca, keď poskytuje úvery bez vyhodnotenia bonity. Ak by sa žalovaná nebránila, vznikla by jej neprimeraná ujma a primerané finančné zadosťučinenie prichádza do úvahy za hrozbu ujmy, ktorá tu evidentne bola v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Zb.. Navrhla preto zmeniť rozsudok v jeho vyhovujúcej časti o žalobe tak, že by žaloba bola zamietnutá v celom rozsahu a v časti zamietnutého protinávru navrhuje zmeniť rozsudok a žalobe vyhovieť. Uplatňuje tiež protinávrom primerané finančné zadosťučinenie podľa spomínaného § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Zb. v rozsahu 500,- Eur. Zmluvné podmienky a postup žalobcu predstavovali hrozbu ujmy.

Žalobca navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Odvolací súd preskúmal rozsudok v napadnutom rozsahu, a teda vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovie, vo výroku o zamietnutí protižaloby v prevyšujúcej časti v zmysle zásad vyjadrených v § 212 ods. 1, 2 O.s.p. spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie vedľajšieho účastníka je sčasti dôvodné.

Výroky rozsudku súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a o určení neprijateľných zmluvných podmienok neboli dotknuté odvolaním účastníkov, a preto nepodliehali preskúmvaniu odvolacím súdom (§ 206 ods. 2 veta prvá, ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení platnom k 29.9.2008, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 2 citovaného zákona, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia sú neplatné.

Podľa § 53 ods. 1 citovaného zákona, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa; to neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 citovaného zákona, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 54 ods. 1, 2 citovaného zákona, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákona alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Z obsahu spisu možno ustáliť, že niet pochyb o tom, že účastníci konania dňa 29.9.2008 uzatvorili individuálne špecifikovanú zmluvu o úvere, ktorou žalobca poskytol žalovanej úver v dohodnutej výške s dohodnutými podmienkami jeho splácania. Nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že predmetná vec sa týka sporu so zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 258/2001 Zb. o spotrebiteľských úveroch vzhľadom na čas vzniku zmluvy (29.9.2008). Sám žalobca napokon v zmluve a v podaniach používa inštitúty typické pre spotrebiteľské úvery (napr. RPMN a pod.).

Podľa obsahu tejto úverovej zmluvy žalobca poskytol žalovanej úver vo výške 1.825,67 Eur, ktorý sa žalovaná zaviazala splácať v počte splátok 84, a to po 39,24 Eur mesačne. Úverová zmluva ďalej obsahuje údaj o ročnej úrokovej sadzbe (18,61 %), údaj o RPMN (20,5 %) a celkové náklady spotrebiteľa v súvislosti s takto uzatvorenou zmluvou boli vyjadrené rozsahom 1.238,66 Eur.

V predmetnej veci bolo nepochybne preukázané, že k zosplateniu predmetného úveru došlo dňa 25.5.2009, pričom žaloba zo strany žalobcu bola na súd prvého stupňa doručená dňa 15.11.2011, teda v rámci plynutia trojročnej premlčacej lehoty stanovenej v § 101 Občianskeho zákonníka, ktorý súd prvého stupňa vo veci aj správne aplikoval.

Žalovaná v konaní argumentovala zamietnutím žaloby v celom rozsahu z dôvodu, že súd by nemal poskytnúť ochranu výkonu takého práva, ktoré sa prieči dobrým mravom a mal by uznať, že miniatúrne písmo nie je v súlade s etikou, morálkou a čestnou obchodnou praxou. K odvolacej námietke ohľadom použitia inštitútu dobrých mravov odvolací súd poznamenáva, že dobré mravy sú právne významnou hodnotovou kategóriou. Svojím významom nadobudli význam základných zásad súkromného práva a

nemožno opomenúť fakt, že z hľadiska obsahového patrí pojem dobrých mravov k neurčitým pojmom. Avšak aj táto neurčitá norma je aplikovateľná na základe priameho zákonného odkazu. Posúdenie toho čo je v rozpore s dobrými mravmi je vždy vecou súdu aplikujúceho konkrétnu právnu normu.

Odvolaací súd konštatuje, že v tejto súvislosti nebolo dôvodné odchyliť sa od vysloveného názoru prvostupňového súdu pokiaľ ide o posudzovanie platnosti uzatvorenej úverovej zmluvy, a to pokiaľ ide o jej časť označenej ako Úver. Z obsahu tejto časti zmluvy je zrejmé, aká výška úveru sa poskytuje, zrejmá je výška mesačných splátok, ako aj počet splátok, ktoré má žalovaná uhradiť a zmluva obsahuje údaj o RPMN a ročnej úrokovej sadzbe. Súd prvého stupňa správne zistil, že žalovaná v prospech žalobcu uhradila celkovo 336,69 Eur a na rozdiel od úverových podmienok obsiahnutých v hlave V. § 8 zmluvy stanovil, že uvedené plnenie zo strany žalovanej je potrebné započítať predovšetkým na splatenie istiny úveru.

Doterajšia judikatúra súdov nespochybnila, že neprimerané úroky sú v rozpore s pravidlami správania sa, ktoré sú v spoločnosti v prevažnej miere uznávané a predstavujú základný hodnotový poriadok. Cena plnenia tak nie je vyňatá zo súdnej kontroly pokiaľ ide o rozsah jej primeranosti a ani z kontroly podľa generálnej klauzuly (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Je preto potrebné súhlasiť so skutkovými zisteniami i právnym názorom súdu prvého stupňa, ktorý kritickým spôsobom prehodnotil uplatňované nároky žalobcu pokiaľ ide o zmluvné úroky z úveru, ktoré žalobcovi môžu patriť iba do okamihu zosplatenia úveru. Pokiaľ ide o zmluvné úroky z úveru, je potrebné dohodu vzniknutú medzi účastníkmi vo výške úrokov z úveru nad 8,86 % ročne považovať za absolútne neplatnú, a to z dôvodu, že dohodnutý úrok medzi účastníkmi bol podstatne vyšší ako bola priemerná úroková miera z úverov poskytnutých v tomto období bankami. Táto okolnosť spôsobuje pochopiteľne značnú nerovnováhu v postavení účastníkov v neprospech spotrebiteľa v zmysle § 53 ods. 1, 4 Občianskeho zákonníka, pričom so zreteľom na charakter organizácie žalobcu je potrebné vychádzať práve z takejto priemernej úrokovej miery úverov poskytovaných bankami, pretože žalobca je subjektom, ktorý poskytuje úvery a v tomto slova zmysle je porovnateľný s bankovými inštitúciami. Za týchto okolností je potrebné súhlasiť s názorom prvostupňového súdu, že primerané úroky v danom prípade predstavujú 8,86 % ročne. V závislosti od uvedeného súd prvého stupňa opodstatnene vyhovel žalobe o vrátenie nesplateného úveru poskytnutého v celkovej výške 1.825,67 Eur po pripočítaní úroku z úveru ku dňu zosplatenia vo výške 105,92 Eur a po zohľadnení čiastočného plnenia žalovanej vo vzťahu k žalobcovi v rozsahu 336,69 Eur. Žalovaná je tak povinná zaplatiť žalobcovi ostávajúcu časť úveru v sume 1.594,90 Eur spolu s príslušným úrokom z omeškania (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 ods. 1, 2 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Zb. v znení neskorších predpisov).

So zreteľom na tieto dôvody odvolaací súd rozsudok vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené potvrdil postupom podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p..

V podanej protižalobe zo dňa 27.5.2012 sa žalovaná zároveň domáhala určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok uvedených v Úverových zmluvných podmienkach spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s., platných ku dňu 29.9.2008 a v tejto súvislosti konkrétne namietala § 2 hlavy II., § 2 hlavy IV., § 11 hlavy V., § 1 hlavy VIII., § 15, § 16 a § 19 hlavy XIV. (súd prvého stupňa určil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, konkrétne v § 19 hlavy XIV.) a napokon v § 2 a § 4 hlavy XII. spomínaných Úverových zmluvných podmienok spoločnosti žalobcu.

Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany hrubú nerovnováhu. Znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná (napr. úroky z omeškania nad limit podľa Nariadenia vlády č. 87/1995 Zb.). Za neprijateľnú podmienku sa považuje aj zmluvná podmienka, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plneniu, ktorému po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch).

Súd prvého stupňa vo vzťahu k protižalobe žalovanej stroho skonštatoval, že ďalšie zmluvné podmienky žalovanou označené nie sú spôsobilé prívodiť ujmu takej intenzity a rozsahu, že by to malo za následok vznik vážnej nerovnováhy medzi právami a povinnosťami účastníkov zmluvného vzťahu.

Takéto zdôvodnenie rozhodnutia s ohľadom na koncepciu protižaloby žalovanej rozhodne postačujúce nie je, keď súd prvého stupňa sa evidentne jednotlivito namietanými zmluvnými podmienkami bližšie nezaoberal. Nie je tak zrejmé na základe čoho súd prvého stupňa vyhodnotil, že nie sú spôsobilé mať za následok vznik vážnej nerovnováhy vo vzťahu medzi účastníkmi daného zmluvného vzťahu. Ako sa s takto uplatneným nárokom zo strany žalovanej súd prvého stupňa vypořiadal z preskúmaného rozhodnutia zistiteľné nie je.

Štruktúra odôvodnenia rozhodnutia je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Ak súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 157 ods. 2 O.s.p., dochádza nielen k tomu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Tieto požiadavky rozsudok v časti zamietnutia protižaloby v prevyšujúcej časti dostatočným spôsobom nespĺňa v dôsledku čoho je rozhodnutie nepreskúmateľné, čo je dôvodom pre zrušenie veci postupom podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p., pretože v dôsledku nepreskúmateľnosti rozhodnutia sa odníma účastníkovi možnosť konať pred súdom za situácie, že nie je transparentne jasné na čom je založené rozhodnutie súdu.

Úlohou súdu prvého stupňa v ďalšom konaní bude predovšetkým dôsledne sa vypořiadat' s nárokmi uplatnenými žalovanou v protižalobe pokiaľ ide o určenie neprijateľnosti namietaných zmluvných podmienok. Už teraz pritom možno konštatovať, že sú tu zmluvné podmienky, ktoré sa odkláňajú od záväzných noriem určených v Občianskom zákonníku v neprospech spotrebiteľa (porov. napr. zmluvnú podmienku v prípade vrátenia preplatku, ktorého vrátenie dodávateľ podmieňuje písomnou žiadosťou s ust. § 451 Občianskeho zákonníka „Kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať“). Sporná zmluvná podmienka sa evidentne odkláňa od tohto ustanovenia v neprospech spotrebiteľa.

Odklon aj od dispozitívnej normy v neprospech spotrebiteľa môže znamenať dôvod neprijateľnosti klauzuly (rozsudok SD vo veci C-415/11 Aziz cit.: „2. Článok 3 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že:

-pojem „značná nerovnováha“ ku škode spotrebiteľa treba posúdiť na základe analýzy vnútroštátnych právnych predpisov uplatňovaných v prípade absencie dohody medzi zmluvnými stranami s cieľom posúdiť, či a prípadne v akej miere je právne postavenie spotrebiteľa vyplývajúce zo zmluvy nevýhodnejšie než právne postavenie zakotvené v platnom vnútroštátnom práve. Zároveň sa zdá, že na tieto účely je relevantné preskúmať právne postavenie uvedeného spotrebiteľa z hľadiska prostriedkov, ktoré má podľa vnútroštátnej právnej úpravy k dispozícii na zabránenie uplatňovaniu nekalých podmienok, - na účely určenia, či dôjde k nerovnováhe „napriek požiadavke dôvery [dobrej viery - neoficiálny preklad]“, treba preveriť, či predajca alebo dodávateľ, ktorí zaobchádzajú so spotrebiteľom čestne a rovnocenne, mohol rozumne očakávať, že by tento spotrebiteľ súhlasil s dotknutou podmienkou po individuálnom dojednaní. Článok 3 ods. 3 smernice sa má vykladať v tom zmysle, že príloha, na ktorú odkazuje toto ustanovenie, obsahuje len orientačný a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré možno považovať za nekalé. "

Sporná zmluvná podmienka je v rozpore aj s citovaným ust. § 54 ods. 1 v spojení s § 39 OZ (porov. rozsudok KS v Prešove vo veci 6Co 161/2011 „Spotrebiteľia môžu právom očakávať, že zmluvné podmienky koncipované v rámci štandardnej typovej zmluvy ich nezaväzujú, pokiaľ sú nevýhodnejšie oproti právnej úprave podľa Občianskeho zákonníka (princíp právnej istoty, dôvery v objektívne právo). Ide o akúsi jednostrannú kogentnosť ustanovení Občianskeho zákonníka v záujme vyššej ochrany pri štandardných typových zmluvách (porov. Kristián Csach, Štandardné zmluvy, Vydavateľstvi Aleš Čeněk). Treba však povedať, že ak sa neberie do úvahy výber programu a podpis, tak spotrebiteľ takmer žiadnym spôsobom neparticipuje na koncipovaní zmluvy. Preto sa dá plne pochopiť pomerne silná ochrana spotrebiteľov, ktorú slovenský zákonodarca zakotvil v ustanovení § 54 OZ. Faktická nerovnosť medzi dodávateľom a spotrebiteľom pri vzájomnej kontraktácii je zjavná a viaceré rozhodnutia súdneho dvora na to poukazujú (napr. rozsudok C-168/05 Mostaza Claro, bod 25,26,27). "

Prvostupňový súd nepodrobil súdnej kontrole zmluvné podmienky ani z pohľadu ich prípadného rozporu s kogentnými ustanoveniami zákona najmä upravujúcimi ochranu v osobnostných právnych vzťahoch (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veci 18Co 109/2011).

Prvostupňový súd nevykonal súdnu kontrolu ani z pohľadu kritéria dostatočnej transparentnosti zmluvných podmienok. Netransparentná zmluvná podmienka je neprijateľná, a to dokonca aj keby išlo o hlavný predmet plnenia alebo jeho cenu (§ 53 ods. 1 OZ a contrario ...„ak sú vyjadrené určito jasne a zrozumiteľne...“

Zmluvná podmienka môže byť síce gramaticky určitá, ale z hľadiska ekonomického dopadu na spotrebiteľa môže byť nedostatočne transparentná (porov. bod 73, 74 rozsudku SD C-143/13 vo veci Matei B. proti SC Volksbank Romania SA cit.: „V tejto súvislosti treba pripomenúť, že požiadavka, transparentnosti zmluvných podmienok stanovená v článku 4 ods. 2 a článku 5 smernice 93/13, ktoré majú inak zhodný dosah, nemôže byť obmedzená len na ich zrozumiteľnosť z formálneho a gramatického hľadiska (pozri v tomto zmysle rozsudok Kásler a Káslerné Rábai, EU:C:2014:282, body 69 a 71).“

Ide o zásadné rozhodnutie súdneho dvora, s ktorým sa prvostupňový súd musí vyrovnáť najmä vo vzťahu k ustanoveniam o revolvingu.

Konečne súd nevykonal súdnu kontrolu inkorporačnej doložky, jej transparentnosti s dopadom na neprijateľnosť všeobecných obchodných podmienok (porov. aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 2Cdo 245/2010). Odvolací súd pre platnosť takéhoto záväzku vyžaduje jeho transparentné dojednanie priamo v zmluve. Za netransparentnú inkorporačnú doložku tunajší súd už v iných prípadoch posúdil doložku, ktorá je písaná menším písmom, v spodnej časti zmluvy pod hlavným textom uvedeným podstatne väčším písmom, (porov. rozsudky Krajského súdu v Prešove vo veci 6Co 135/2012, 21Co 28/2012).

Podľa bodu 27 nálezu Ústavného súdu ČR I. ÚS 3512/2011, cit.: „Ústavní soud připomína, že již několikrát zásadu „pocitivity“ v oblasti ochrany spotřebitele aplikoval, a to ve forme tzv. principu důvěry. Konkrétně v nálezu ze dne 6. 11. 2007, sp. zn. II. ÚS 3/06 (N 185/47 SbNU 429) Ústavní soud uvedl: „Ten, kdo vyvolal určité jednání, se nesmí ex post dovolávat vad jednotlivých úkonů, které sám způsobil. Uplatňování principu důvěry v úkony dalších osob při veškerém sociálním styku s nimi je základním předpokladem pro fungování komplexní společnosti (Luhmann, N.: Vertrauen. Ein Mechanismus der Reduktion sozialer Komplexität. Stuttgart 1989, str. 1). Důvěru je třeba pokládat za elementární kategorii sociálního života. Jednak vyjadruje vnitřní postoj odrážející eticky odůvodněné představy a očekávání jednotlivých členů společnosti a z druhé strany je výrazem principu právní jistoty, který představuje jednu z fází materiálně, t. j. hodnotově, chápaného právního státu, jehož ústavně normativní výraz je obsažen v čl. 1 odst. 1 Ústavy ČR. Naznačená konkretizace principu právního státu je oním principem, který působí na strane stěžovatele a proti principu autonomie vůle, kterého se dovolávají obecné soudy. Je pak primárně úkolem obecných soudů najít praktickou konkordanci mezi oběma protikladně působícími principy tak, aby zůstalo zachováno maximum z obou, a tak, aby výsledek byl slučitelný s obecnou představou spravedlnosti.“ [obdobně nález Ústavního soudu ze dne 15. 6. 2009, sp. zn. I. ÚS 342/09 (N 144/53 SbNU 765)].“

Súd prvého stupňa tiež nevyhodnotil správnym spôsobom nárok žalobkyne požadujúcej primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Zb. v znení platnom k 29.9.2008, proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa, môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav. Osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi.

Ako bolo vyššie uvádzané v zmysle § 53 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy (v užšom ponímaní) nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, teda neprijateľné podmienky. Podmienky, ktoré zákon označuje ako neprijateľné, ak by boli zakotvené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné. Citované ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Zb. v znení neskorších predpisov predpokladá, že osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má bez ďalšieho právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, koho

porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi. Odvolací súd zdôrazňuje, že v tomto smere je postačujúce úspešné uplatnenie porušenia povinností dodávateľom, ktoré je objektívne spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi, keď výška tohto zadosťučinenia je vecou úvahy konajúceho súdu a má byť určená so zreteľom na okolnosti konkrétnej veci so zohľadnením, že musí byť primeraná a plní v tejto súvislosti aj satisfakčnú funkciu. Odvolací súd zdôrazňuje, že v tejto súvislosti žalovaná požaduje uhradiť finančné zadosťučinenie v rozsahu 500,- Eur (č. l. 125), a preto súd prvého stupňa v ďalšom konaní, a to aj s ohľadom na výsledok rozhodnutia o veci - podanej protižalobe zo strany žalovanej, opätovne rozhodne.

V novom rozhodnutí o veci súd prvého stupňa rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.